

МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

УДК 351.72:338.2:339.7

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ЗАВДАНЬ І ПРИНЦИПІВ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ ГЕОЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У СФЕРІ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СПІВРОБІТНИЦТВА З МІЖНАРОДНИМИ ЕКОНОМІЧНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Бабій Л.Б.

аспірант Національної академії державного управління при Президентові України

I. Вступ

Одним із пріоритетних напрямів геоекономічної політики України на шляху формування продуктивного фінансового механізму державного управління є подальша інтеграція та участь у роботі міжнародних організацій. Економіка України у 2010 р. під впливом світової фінансово-економічної кризи, як і більшість світових економік, зазнала значних втрат, тому в рамках сучасної геоекономічної політики наша держава прагне максимально брати участь у міжнародних економічних відносинах задля вирішення актуальних питань сьогодення.

Таким чином, вирішення Україною, як і будь-якою іншою державою, важливих політичних та інших завдань практично неможливе без її участі у геоекономічному (міжнародному) співробітництві, а особливо без урахування світового досвіду і досвіду становлення та розвитку передових країн світу. Основні завдання та принципи розвитку державної політики у сфері підвищення ефективності співробітництва України з міжнародними економічними організаціями досліджували провідні зарубіжні й вітчизняні вчені (теоретики і практики), серед яких: С. Боринець, Є. Воронова, І. Герчикова, Ю. Ковбасюк, І. Розпутенко, Дж. Сорос, Дж. Стігліц, В. Талько, В. Юрчишин та ін. Проте в результаті аналізу останніх досліджень і публікацій науковців з відповідної проблематики стало зрозумілим те, що виклики сучасності підкреслюють необхідність перегляду "сталих" позицій держави щодо розвитку геоекономічної політики України у сфері підвищення ефективності співробітництва з міжнародними економічними організаціями, а проблеми співробітництва з міжнародними фінансовими установами в умовах кризи потребують ґрунтовного дослідження.

II. Постановка завдання

Мета статті – проаналізувати основні завдання і принципи розвитку державної геоекономічної політики України у сфері підвищення ефективності співробітництва з міжнародними економічними організаціями, що є обов'язковою умовою для успішного вирішення багатьох проблем не тільки геоекономічного, а й загальнодержавного (внутрішнього) характеру.

III. Результати

Співробітництво з міжнародними організаціями сприяє розширенню досвіду України, створенню необхідної законодавчої бази та оновленню механізмів державного управління, забезпеченню макроекономічної та фінансової стабільності, розвитку приватного сектора, вдосконаленню системи соціального захисту, створенню сприятливого середовища для економічного зростання в умовах обмежених власних ресурсів і можливостей щодо комерційних запозичень на зовнішньому ринку.

Розвиток економіки нашої країни все більшою мірою визначається не тільки її внутрішніми можливостями, а й рівнем її участі у світовому розподілі праці. Тому на сучасному етапі економічного розвитку для України дуже важливою є активізація геоекономічної діяльності, яка неможлива без участі у міжнародних організаціях системи ООН чи співпраці з ними.

У процесі зміцнення фінансової незалежності національного економічного правопорядку необхідно розвивати партнерські зв'язки та посилювати позицію України у відносинах з Міжнародними фінансовими організаціями (далі – МФО). Із цією метою проводитиметься активна політика щодо ініціювання проектів, здійснюватиметься диверсифікація джерел їх фінансування [1]. Розглянемо шляхи розвитку партнерства України з МФО, на рис. 1.

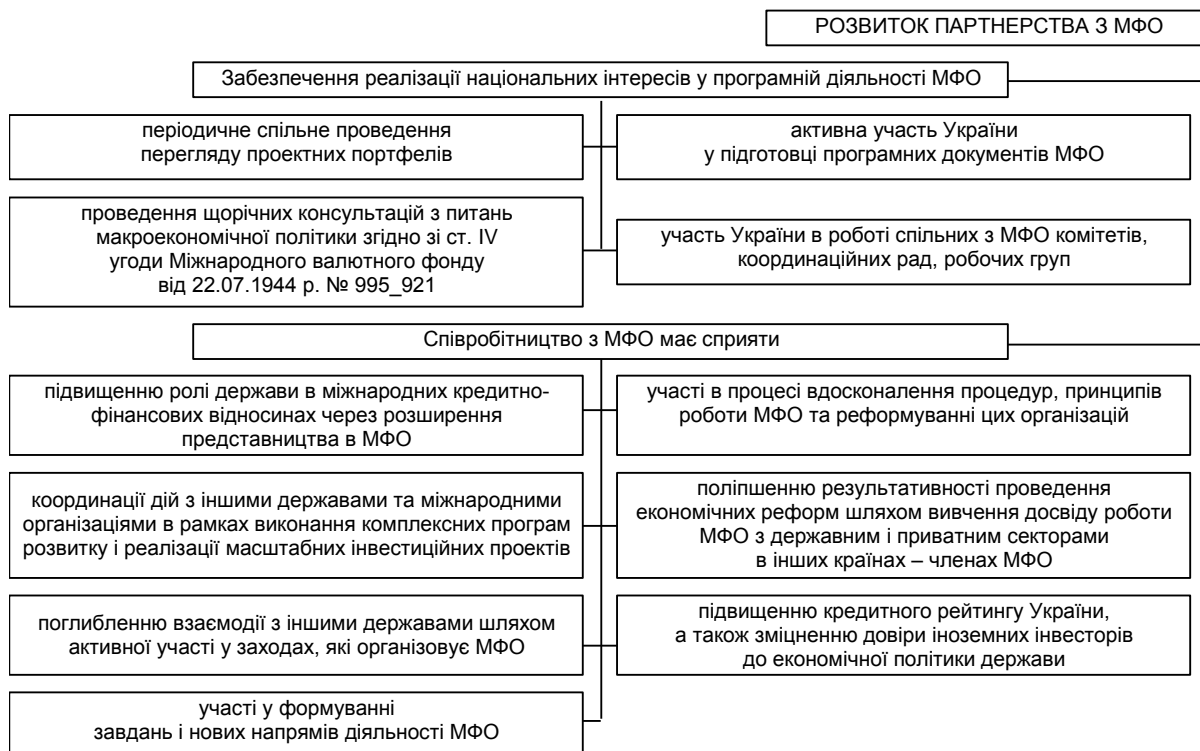

Рис. 1. Розвиток партнерства України з МФО

Для налагодження, а також більш швидкого й раціонального розвитку партнерства України з міжнародними економічними та фінансовими організаціями системи ООН наша держава має окреслити ряд головних

завдань для підвищення результативності в міжнародній взаємодії. Виділимо найважливіші завдання державної політики у сфері підвищення ефективності співробітництва з МФО (рис. 2).

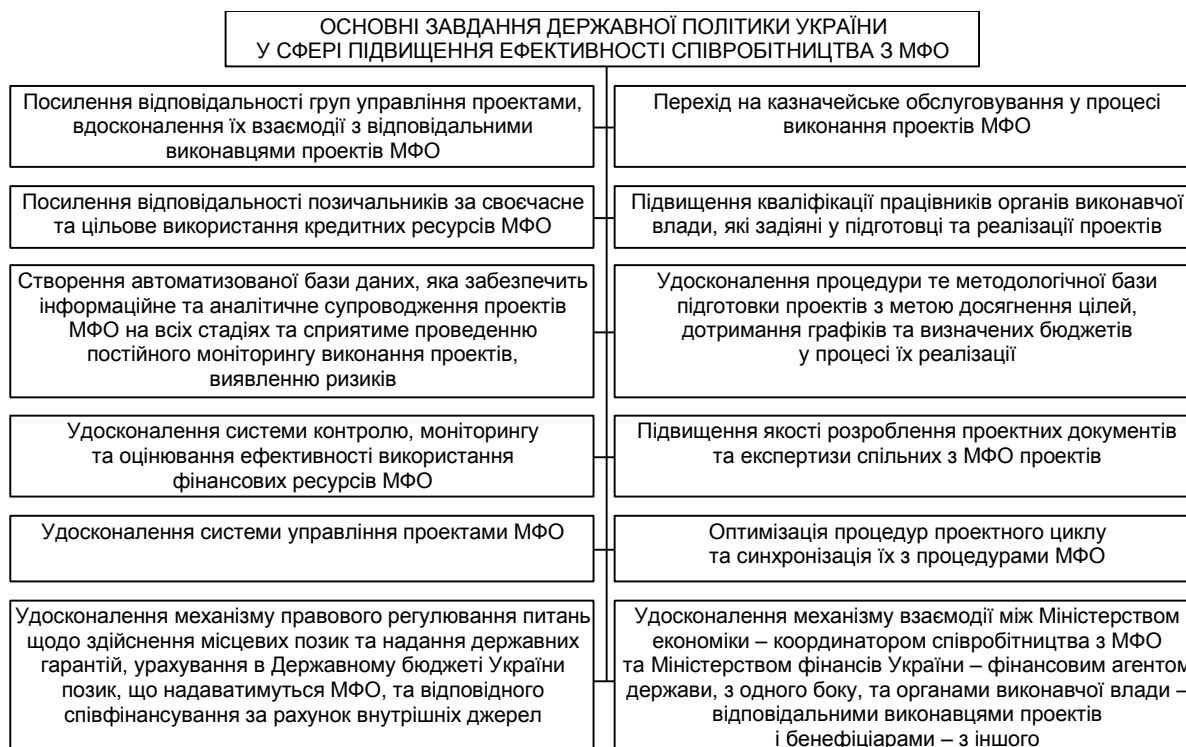

Рис. 2. Основні завдання державної політики України у сфері підвищення ефективності співробітництва з МФО

Держава має реалізовувати раціональну політику співпраці з міжнародними економічними організаціями (далі – МЕО) та міжнародними фінансовими організаціями.

Головною метою співробітництва України з МФО є сприяння сталому економічному зростанню за рахунок кредитних ресурсів

міжнародних фінансових організацій шляхом реалізації проектів у пріоритетних галузях національної економіки.

Перспективи розвитку співробітництва з МФО ґрунтуватимуться на семи основних принципах, наведених на рис. 3.

Рис. 3. Принципи розвитку співробітництва з МФО

Виділення основних та стратегічно необхідних напрямів і завдань співробітництва України з МФО (рис. 4) зумовлено, насамперед, потребою підвищення ефективності залучення та використання міжнародної допомоги, а особливо ресурсів міжнародних фінансових

організацій як додаткового ресурсу для подолання впливу світової фінансово-економічної кризи на економіку країни, підвищення її конкурентоспроможності, забезпечення сталого розвитку та вирішення на цій основі нагальних соціальних і економічних проблем.

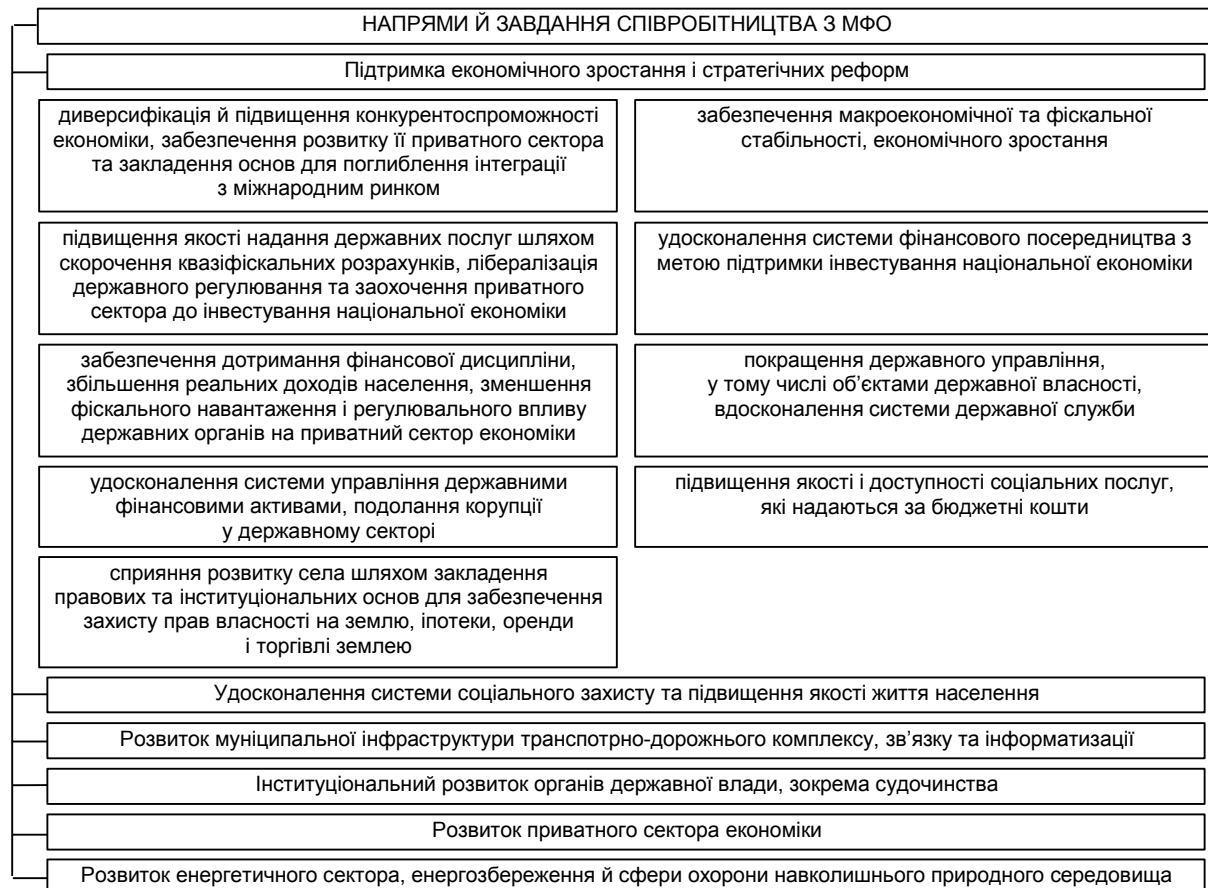

Рис. 4. Напрями й завдання співробітництва з МФО

На сьогодні можливість доступу і залучення додаткових фінансових ресурсів, на жаль, усе ще залишається вкрай болючим питанням для України з огляду на гостру потребу у капітальних вкладеннях, яку відчувають усі без винятку галузі вітчизняної економіки, тоді як вітчизняний ринок капіталів залишається неспроможним задовольнити ці потреби та необхідність фінансової стабілізації за умов кризи.

Поряд з певними позитивними моментами, як-то формування сталих і системних зв'язків між країнами, які виходять за рамки суто валютно-фінансових, залучення необхідного фінансового ресурсу на структурну перебудову і фінансову стабілізацію, користування міжнародними кредитними ресурсами має ряд негативних рис, про які, на жаль, забувають при прийнятті державних управлінських рішень щодо залучення кредитів МФО. Серед цих негативних проявів можна виділити такі:

- роль окремих груп країн визначається самими МФО, оскільки вони переймають на себе функції створення рамкових умов світового економічного порядку, зокрема валютного, акумулювання у світовому масштабі тимчасово вільних валютних коштів і їх розподіл між країнами-позичальниками;
- зростання зовнішнього боргу України на тлі значного спаду виробництва негативно впливає на економічну безпеку держави, роблячи її залежною від зовнішньої політики урядів інших країн (країн-кредиторів);
- викривлення виробничих зв'язків, оскільки кредитні ресурси спрямовуються у прибутковіші галузі і затримується розвиток тих сфер, у які іноземний кредит не залучається;
- посилюється конкурентна боротьба країн за ринки збуту, ресурси і сировину, сфери вкладання капіталів;
- країни-кредитори, як правило, підтримують вигідні їм політичні та економічні режими;
- міжнародний кредит, як і будь-який інший вид кредиту, означає рух позикового капіталу і передбачає надання валютних і товарних ресурсів на умовах повернення та сплати відсотків, що в багатьох випадках перевищують потенційні можливості країни-позичальника;
- до деяких країн може застосовуватися кредитна дискримінація. Вона полягає у встановленні для деяких країн гірших, порівняно з іншими країнами, умов отримання, використання чи погашення міжнародного кредиту за рахунок встановлення кредитних обмежень, підвищення відсоткових ставок, раптового призупинення і зменшення суми креди-

ту, зумовленість його надання економічними і політичними факторами.

Зробимо наголос на тому, що фінансові ресурси, консультативна й технічна допомога МФО мають доповнювати внутрішні ресурси держави, що спрямовуватимуться на вирішення актуальних завдань соціально-економічного розвитку відповідно до пріоритетів міжнародного співробітництва.

Проаналізувавши основні завдання державної політики України у сфері підвищення ефективності співробітництва з МФО, його принципи, напрями і завдання, можна сформулювати ряд рекомендацій для подальшого творення раціонального фінансового механізму державного управління та політики співпраці України з МФО.

IV. Висновки

На сучасному етапі діяльності держав спостерігається процес глобалізації економіки, яка, у свою чергу, є інструментом, що вимагає розширення міжнародної фінансово-економічної співпраці та породжує розширення взаємозалежності держав, відкритості для зовнішніх впливів.

Від державної політики співпраці України з міжнародними економічними та фінансовими організаціями залежать не тільки характер та темпи економічного зростання, що є особливо актуальним на етапі боротьби зі світовою кризою, а й перспективи діяльності нашої держави на міжнародних ринках.

Багаторічна співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями свідчить про необхідність формування нового підходу до розуміння ролі міжнародної допомоги та ресурсів міжнародних фінансових організацій як взаємодоповнювальних інструментів реалізації державної політики міжнародної інтеграції України, економічного розвитку, забезпечення інтересів держави на зовнішньому ринку.

Поряд з певними позитивними моментами, як-то формування сталих і системних зв'язків між країнами, які виходять за рамки суто валютно-фінансових, залучення необхідного фінансового ресурсу на структурну перебудову і фінансову стабілізацію, користування міжнародними кредитними ресурсами має негативні прояви, які не враховуються в процесі прийняття управлінських рішень щодо залучення кредитів МФО.

Для запобігання і нівелювання цих негативних проявів Україна має виконувати ряд основних завдань міжнародного співробітництва з МФО за такими напрямками, а саме:

- підтримка економічного зростання та стратегічних реформ;
- удосконалення системи соціального захисту та підвищення якості життя населення;

- розвиток муніципальної інфраструктури транспортно-дорожнього комплексу, зв'язку та інформатизації;
- інституціональний розвиток органів державної влади, зокрема судочинства;
- розвиток приватного сектора економіки;
- розвиток енергетичного сектора, енергозбереження та сфери охорони навколишнього природного середовища.

За умов політичної й економічної нестабільності проблему нестачі власних фінансових ресурсів можна подолати за рахунок ефективного використання обмежених ресурсів, а необхідність виконання стабілізаційних програм МФО сприятиме згуртуванню, координації дій усіх гілок влади, що, у свою чергу, є ключовим моментом у “плавному” подоланні проявів фінансово-економічної кризи.

Література

1. Бабій Л.В. До проблеми формування державної економічної політики співпраці України з міжнародними економічними організаціями в системі ООН / Л.В. Бабій, Л.В. Ільченко-Сюйва // Економіка і держава. – 2009. – № 6. – С. 83–86.

2. Закон України “Про ратифікацію Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами” // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 46.
3. Ковбасюк Ю.В. Економічна політика співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями : автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. : спец. 25.00.02 “Механізми державного управління” / Ю.В. Ковбасюк. – К., 2005. – С. 36.
4. Стратегія співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями на 2006–2008 рр. [Електронний ресурс] // Офіційна Інтернет сторінка Кабінету Міністрів України. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/npd/list>.
5. Талько В.Л. Міжнародно-правові форми співробітництва держав з міжнародними економічними організаціями : дис. ... канд. юрид. наук / В.Л. Талько ; Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. – К., 2000. – С. 1–12.

Бабій Л.В. Аналіз основних завдань та принципів розвитку державної геоекономічної політики України у сфері підвищення ефективності співробітництва з міжнародними економічними організаціями

Анотація. У статті проаналізовано основні завдання і принципи розвитку державної геоекономічної політики України у сфері підвищення ефективності співробітництва з міжнародними економічними організаціями.

Ключові слова: геоекономіка, геоекономічна політика, міжнародні економічні організації, співробітництво з міжнародними економічними організаціями.

Бабий Л.В. Анализ основных задач и принципов развития государственной геоэкономической политики Украины в сфере повышения эффективности сотрудничества с международными экономическими организациями

Анотация. В статье проанализированы основные задачи и принципы развития государственной геоэкономической политики Украины в сфере повышения эффективности сотрудничества с международными экономическими организациями.

Ключевые слова: геоэкономика, геоэкономическая политика, международные экономические организации, сотрудничество с международными экономическими организациями.

Babiy L. Analysis of the main tasks and principles of the government geo-economic policy of Ukraine from the prospective of improvement efficiency in cooperation between Ukrainian Government and the international economic organizations

Annotation. In the article the main objectives and principles of the geo-economic policy of Ukraine on the central level to improve the efficiency in cooperation between Ukrainian government and the international economic organizations are analysed.

Key words: geo-economics, geo-economic policy, international economic organizations, cooperation with international economic organizations.